

ή ὄρεξι με τὸν ἀέρα. 8) Ἐκτείνω εἰς μῆκος ἢ πλάτος εὐρύνω κοιν. Ἀνοίγω τοῖς ἀγκάλες - τὸ βῆμα - τὰ παπούτσι - τὸ σακκάκι - τὰ φτερά. Ἀνοίγω τὰ παννὶὰ τοῦ καϊκιῦ (ἀναπεταννύω τὰ ἱστία). Ἀνοίγω φύλλο (πλάττω τὴν ζύμην καὶ ἐκτείνων μεταβάλλω εἰς φύλλα διὰ γλυκύσματα) πολλαχ. Ἀνοίγω τὸ πριόνι (ἀκονίζων εὐρύνω τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τῶν ὀδόντων) Ἴων. (Κρήν.) Ἀνοίγω τὸ σωρὸ τοῦ κριθαριοῦ (ἐξαπλώνω κλπ.) Χίος || Ἄσμ.

Κ' ἤνοιξε τοῖς ἀγκάλες τῆς κ' ἐσφιχταγκάλεσάς τον Κάρπ. — Ποιήμ.

Κε ἀνεί το' ἀγκάλες μ' ἔρωτα καὶ με ταπεινοσύνη ΔΣολωμ. 149

Ὁ κλέφτης ἄνοιξε τὸ πάτημά του, πηδᾷ χαλάσματα καὶ λαγκαδιές ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2,173. Καὶ ἀμτβ. εὐρύνομαι, ἐκτείνομαι κοιν. : Τὰ γάντια - τὸ καππέλλο - τὰ παπούτσι - οἱ κάλτσες ἀνοίγουν ἅμα φορεθοῦν. Ὁ δρόμος ἀνοίγει κοντὰ 'ς τὸ γεφύρι κοιν. Ἀν' ἔτι τοῦ ποταμοῦ (ἠὺρύνθη ἢ κοίτη τοῦ ποταμοῦ) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Δὲν ἀνοίουνε τὰ σκάγια (δὲν ἐξαπλοῦνται, πηγαίνουν ὅλα μαζί) Σίφν. β) Μέσ. ἐξαπλώνομαι Πόντ. (Κρώμν. Τραπ.) : Τ' ἐλάδ' ἀνοίεται 'ς σὸ χαρτὶν Τραπ. || Παροιμ.

Ἐλίδ' ἂν ἔν ἀνοίεται, γερὸν ἂν ἔν' τσουροῦται (ἐπὶ φημῶν περὶ γεγονότων, ὧν ἡ ἀλήθεια ἢ μὴ ταχέως θὰ ἀποδειχθῇ. ἐλάδ' = ἔλαιον, τσουροῦται = ἐλαττοῦται καὶ ἐξαφανίζεται) Κρώμν. 9) Ξαίνω, ἐπὶ ἐρίων Κύθν. : Ἀνοίω τὰ μαλλιά. 10) Ὁθῶν διανοίγω ὁδὸν Πόντ. (Οφ.) : Ἀνοίξο ἐπὶ τὸ ἀθρόπους τῶι δᾶβα (ἐπὶ = ὀπίσω, δᾶβα = διάβα). Καὶ ἀμτβ. ἐνεργ. καὶ μέσ. ἀποσυρόμενος συντελῶ εἰς τὸν σχηματισμὸν διόδου, ἐπὶ συνκεντρώσεων σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κρώμν.) : Ἀνοίξεν ὁ κόσμος νὰ περάσῃ ὁ βασιλέας. Ἀνοίξτε, παιδιὰ! (συνών. φρ. ἀραιοθήτε, ἀμέτετε τόπο) σύνθηθ. Ἀνοιγέστεν ὀλίγον Κρώμν. || Ἄσμ.

Βουνά, λαγκάδια καὶ κλαδιά, | ἀνοίχτε νὰ περάσω Πελοπν. Συνών. παρὰ μερίζω. 11) Κάμνω τι νὰ ἀποκτήσῃ φύλλα ἢ ἄνθη ΚΠαλαμ. Ὑμν. Ἀθην. 64 : Ποιήμ. Ἐξω 'ς τὸ δρόμο 'ς τὴ δουλειά, 'ς τοῦ κάμπου τὸν ἀέρα, μοῦ ἔθρεψε ὁ ἥλιος τὸ κορμὶ καὶ τ' ἄνοιξε ὅαν ἄνθος. Καὶ ἀμτβ. ἀποκτῶ φύλλα ἢ ἄνθη, φυλλοφορῶ, ἀνθοφορῶ κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. κ. ἄ.) : Ἀνοίγουν τ' ἀμπέλια - οἱ ἀμυγδαλεῖς - τὰ δέντρα - τὰ λουλούδια - τὰ τριαντάφυλλα κοιν. Μηδὲ θ' ἀνοίξουνε οἱ ἀγκινάρες ἐφέτι Κίμωλ. Ν-νοίουν τὰ δέντρα Ρόδ. Ἐνοιξαν τὰ τῆιδέκια (ἄνθη) Τραπ. Κλῆμα ἀνοιγμένο Πελοπν. (Ἀρχαδ.) || Φρ. Ἀνοιξαν τὰ σκόρδα του (ἐπὶ νέου ὁ ὁποῖος ἀρχίζει νὰ ἐννοῇ τὸν κόσμον καὶ νὰ ἐρωτοτροπῇ) πολλαχ. Ἀνοίξε τὸ σκορδαράκι του (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Λεξ. Βλαστ. Ἀνοίξε τὸ κλαρί του (εἰρωνικῶς ἐπὶ τοῦ ὁψέποτε εὐδοκιμοῦντος) Πελοπν. || Παροιμ. Τὸ τῆιδέκ' τὸ τῆιδέκ' τερεῖ κι ἀνοίξ' (ἡ ἄμιλλα φέρει τὴν πρόοδον. τῆιδέκ' = ἄνθος, τερεῖ = βλέπει) Τραπ. || Ἄσμ.

Πᾶσα πρωὶ με τὸ ταχὺ π' ἀνοίγει τὸ λουλούδι, ἀφρουκαστῇτε νὰ σᾶς πῶ τὸ Σελλμανὸ τραγοῦδι Κρήτ.

Ἀνοιξαν τὰ τριαντάφυλλα, γελοῦνε τὰ λιβάδια Κεφαλλ.

Μόν' καρτερῶ τὴν ἄνοιξι, τ' ὁμορφο καλοκαίρι, π' ἀνοίγει ὁ γάβρος κ' ἡ ὀξυά, π' ἀνοίγει τὸ σφεντάμι Πελοπν. Ὁ κρίνος ἔχει ἐννεὰ ἀδερφοὺς καὶ ν-νοίουν με τ' ἀγιάζι Ρόδ. — Ποιήμ.

Ἀνοίξε νυχτολούλουδο, | ἄνοιξε καὶ μὴ κλείσῃς, τὴν ὁμορφὴ σου μωρουδιά | ὥσότον νὰ τὴ χύσῃς ὅλη μέσ' 'ς τὰ μαλλάκια του

ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2,49. 12) Φέρω εἰς τὸ πέλαγος, ἀνάγω πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. κ. ἄ.) : Ἦτανε πονεντογάρι καὶ μᾶς ἄνοιξε πολὺ Μῆλ. Ὁ ἀέρας ἔνοιξέ με Πόντ. Τὰ ρέματα ἔνοιξαν ἀπο κ' ἐχάθεν (ἐνν. τὸ καράβι) Κερασ. Ἐπειδὴ ἀνοίχθηκε πολὺ, κουράστηκε κ' ἐπνίγηκε Μῆλ. Ἀνοίχθηκε πολὺ τὸ καράβι αὐτόθ. Ἐνοῖγεν τὸ καράβιν 'ς σὸ πέλαγος Κερασ. Καὶ ἀμτβ. ἀνάγομαι εἰς τὸ πέλαγος πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ.) : Δὲ δορούσαμε ν' ἀνοίξουμε, εἶχε πολὺ ἀγέρα Κύθν. Ἐν-νοίξε τὸ καῖκι διὰ μίλια Σύμ. Βάζει τοὺς μέσα κ' ἐνοιξαν τοῦ πελάου Λυκ. (Λιβύσσ.) 13) Καθιστῶ τι ὀλιγώτερον ζωηρόν, ἐπὶ χρώματος σύνθηθ. : Θέλω ν' ἀνοίξω λίγο τὸ χρώμα τοῦ παλτοῦ μου. Ὁ ἥλιος ἄνοιξε τὸ χρώμα τοῦ καππέλλου μου σύνθηθ. Θ' ἀνοίξω λίγο τὸ χρώμα τῶν μαλλιῶν μου (θὰ τὰ καταστήσω διὰ φαρμάκου πλέον ξανθὰ) Ἀθῆν. Καὶ ἀμτβ. ἀποβάλλω τὴν ζωηρότητα τοῦ χρώματος κοιν. : Αὐτὸ τὸ χρώμα θ' ἀνοίξῃ με τὸν καιρό. Ἀνοίξε τὸ χρώμα ἀπὸ τὸν ἥλιο. Με τὸ πλύσιμο θ' ἀνοίξῃ τὸ χρώμα του κοιν. Ἀνοίξαν πολὺ τὰ μαλλιά σου (ἐγιναν πολὺ ξανθὰ) Ἀθῆν. Πβ. ξεθωρίζω. 14) Μέσ. ἐκτείνω τὰς ἐπιχειρήσεις μου σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) : Ἀνοίξου λίγο. Εὐρέθη ἀνοιγμένος πολὺ κ' ἔπесе (κατεστράφη οἰκονομικῶς) σύνθηθ. Ἀνοίτι παρὰ πούλν κι θὰ πᾶ' χαμημένους Στερελλ. (Αἰτωλ.) Μὴν ἀνοίσι κι πούλν (μὴ κάμνης πολλὰς ἢ μεγάλας πιστώσεις) Ἦπ. (Ζαγόρ.) Πολλὰ ἐνοῖγες καὶ καλὸν κ' ἔν' (κ' ἔν' = δὲν εἶναι) Κερασ. Πολλὰ μ' ἀνοίεσαι (μὴν ἀνοίγεσαι) Χαλδ. 15) Μέσ. ἀναπτύσσομαι διανοητικῶς Πόντ. (Κερασ.) : Μάννα, κὰ' κι δί με ὁ κύρι μ' γορόσᾳ καὶ πάγω 'ς σὴν ξεντεῖαν, κερδίζω κι ἀνοίγουμε κιόλα; (μάννα, διατί δὲν μοῦ δίνει ὁ πατήρ μου γρόσια κτλ.) 16) Μέσ. λαμβάνω θάρρος, ἐλευθεριάζω Πόντ. (Οἶν. Χαλδ. κ. ἄ.) : Ἡ θαγατέρα σ' ὅσον τὸ πάει πολλὰ ἀνοίεται Πόντ. Ἐνοῖγεν ἄλλον (ἐλαβε πλέον θάρρος) Οἶν. Συνών. ξεθαρεύω.

Β) Ἀμτβ. 1) Ἀρχομαι τῶν ἐργασιῶν, ἀρχίζω νὰ λειτουργῶ σύνθηθ. : Ἀνοιξαν τὰ σχολεῖα. Τὸ θέατρο ἀνοίγει τὸ καλοκαίρι. Ἀνοιξαν οἱ ἐκκλησιῆς ποῦ 'τανε κλεισμένες σύνθηθ. 2) Αἰθριάζω κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) : Ἀνοίξεν μέρα-ὁ καιρὸς κοιν. Ἐνοιξεν οὐρανὸν (ἐγένετο αἶθριος ὁ οὐρ.) Τραπ. Ἀν' ἄν' γι νὰ ψίχα οὐ κιρός, θὰ πάιναι ὡς ἱκεῖ Στερελλ. (Αἰτωλ.) Πβ. ἀνοιγωίζω 3) Ὀγκοῦμαι, ἐπὶ ἐγκύου γυναικὸς Ἀνδρ. Ἴων. (Κρήν.) : Ἀνοίξε πολὺ ἡ δεῖνα, εἶναι φαίνεται πολλῶ μὴνῶ Ἀνδρ. 4) Ἀναβρύω, ἀναβλύζω σύνθηθ. : Ἀνοιξαν οἱ φλέβες τοῦ πηγαδιοῦ σύνθηθ. Τώρα τὸ Φλεβάρι ἀνοίγουν οἱ φλέβες. Συνών. ἀναβρυσιάζω, ἀναβρυσῶ, ἀναβρύω 1, ἀναδίνω Β 7, ἀνατέλλω 3. 5) Ἀποβάλλω τὴν συστολὴν Σύμ. : Ὁ δεῖνα ἔνοιξε.

άνοιγωδιαπλατώνω Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν ρ. ἀνοίγω καὶ διαπλατώνω.

Ἀνοίγω ἐντελῶς : Τί ἀνοιγωδιαπλάτωσες τὰ πηράθυρα ἐδῶ μέσα!

άνοιγῶ ἡ, Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνοιγωίζω ὑποχωρητικῶς.

Ἡ βελτίωσις τοῦ καιροῦ : Παραδκευὴ δᾶδκευή, Σάββα δᾶταγωγή, Κερεκὴ ἀνοιγῶ (ἐπὶ συνεχοῦς βροχῆς).

άνοιγῶ ἡ, Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνοιγωίζω ὑποχωρητικῶς.

Καιρὸς αἶθριος.

άνοιγωίζω Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνοίγω παρεκταθέντος κατὰ τὰ ρ. εἰς -ίζω.

Μόνον κατὰ γ' ἐνικ. πρόσωπ. βελτιοῦμαι, ἐπὶ τοῦ καιροῦ : Ἀνοιγῶ ὁ καιρὸς. Πβ. ἀνοίγω Β 2.

